



CONSELL
COMARCAL
DEL
MARESME

L'Observatori de
Desenvolupament Local



Informació trimestral

SITUACIÓ LABORAL DE LES ACTIVITATS TURÍSTIQUES

Tercer trimestre de 2009

Promoció Econòmica
Observatori de Desenvolupament Local del Maresme
Desembre 2009



Introducció

L'economia catalana, en termes generals, segueix immersa en la crisi econòmica, cosa que afecta, tant si es vol com si no es vol, la nostra comarca; tant en l'activitat econòmica com, en conseqüència, el mercat laboral, l'economia familiar, el consum de les famílies, etc. Això doncs, no ens fa ser optimistes, en primer terme, a l'hora d'encarar els resultats de les activitats turístiques d'aquest tercer trimestre de l'any. Però sí que ens ho fa ser, en canvi, els resultats d'ocupació hotelera obtinguts per la marca turística Costa de Barcelona-Maresme al llarg d'aquest tres mesos en relació amb la resta de marques turístiques del territori català, bo i saber que és només un factor dels molts que intervenen i determinen els resultats de les activitats turístiques.

Enquesta d'Ocupació Hotelera (*Encuesta de Ocupación Hotelera-EOH*)

La marca turística del Maresme, Costa de Barcelona-Maresme, s'ha situat aquest trimestre com la marca turística catalana capdavantera quant al grau d'ocupació hotelera per habitació, segons els resultats de l'Enquesta d'Ocupació Hotelera¹ (vegeu taula 1). Com avançàvem, tot i ser només una variable de les moltes que intervenen en el sector turístic, pot avançar-nos com haurà anat l'activitat del sector i les activitats afines, ja que els hotels són un dels punts forts i claus en el turisme. Són, de fet, l'epicentre entorn del qual gira i es desenvolupa l'activitat del sector i de les activitats complementàries (operadors turístics, restaurants, espais d'oci i lleure, bugaderies industrials...). Per tant, l'ocupació hotelera ha estat notablement elevada. Quant al personal ocupat l'EOH indica, com és lògic, que el mes d'agost és el període en què millors resultats ha registrat la marca Costa de Barcelona-Maresme. De fet, és el mes en què major grau d'ocupació hotelera hi ha, mes en què és major el nombre de personal ocupat, en què hi ha més establiments oberts i places estimades ofertades. Tot plegat doncs, fa pensar que la temporada ha estat més que acceptable.

T.1 Enquesta d'Ocupació Hotelera, Marca turística Costa de Barcelona-Maresme

Període	Establiments oberts	Places estimades	Grau d'ocupació per places	Grau d'ocupació per habitació	Personal ocupat
Juliol	150	34.342	82,10%	79,13%	3.386
Agost	154	35.396	86,66%	84,73%	3.712
Setembre	142	33.602	70,73%	73,26%	3.345

Font: Observatori Desenvolupament Local del Maresme a partir de l'EOH, Instituto Nacional de Estadística

¹ EOH: enquesta mensual dirigida a tots els establiments hotelers del territori nacional, aproximadament 6.000 a l'hivern i 8.500 a l'estiu. Instituto Nacional de Estadística.



Ocupació i Activitat Econòmica

De fet, com veiem en la taula i gràfic que segueixen, el nombre de centres i d'assalariats en les activitats turístiques segueix rondant les xifres d'anys anteriors si bé, a la baixa. En concret, totes juntes acumulen un total de 1.511 centres i 10.252 assalariats, a banda dels 3.156 autònoms de l'Hostaleria² pròpiament. Aquestes xifres suposen, en el cas dels centres i dels ocupats, un descens trimestral del 3,20% i 1,23%, respectivament. En el cas dels autònoms el seu nombre ha augmentat un lleu 0,29% respecte el trimestre passat.

Les empreses de les activitats turístiques han representat aquest trimestre el 12,41% del total de centres cotitzants a la comarca, percentatge pràcticament idèntic al del trimestre anterior, el mateix que passa en el cas dels ocupats per compte d'altri i per compte propi en les activitats turístiques, el pes dels quals és de l'11,96% i 8,95%, respectivament.

T.2 Activitats turístiques. El Maresme. 3r trimestre 2009*

Nom	3r trimestre 2009		
	Empreses	Assalariats	Autònoms
55-Serveis d'allotjament	173	3312	3156
56-Serveis de menjar i begudes	1282	6544	
79-Agències de viatges i operadors turístics	56	396	nd
TOTAL COMARCAL (totes activitats)	12.172	85.744	35.252

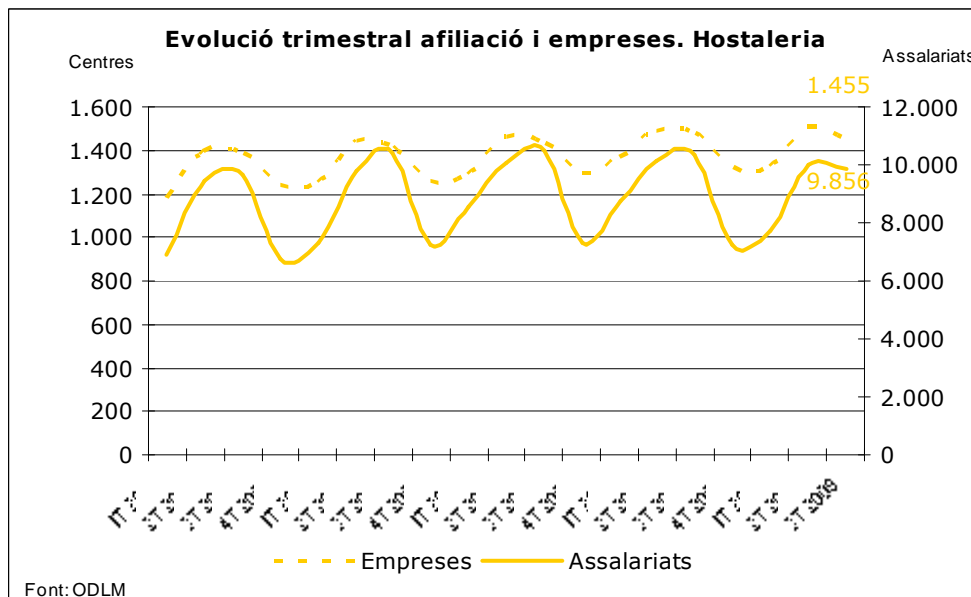
*data de referència últim dia de cada trimestre

Font: elaboració Observatori Desenvolupament Local del Maresme a partir del Dpt. de Treball

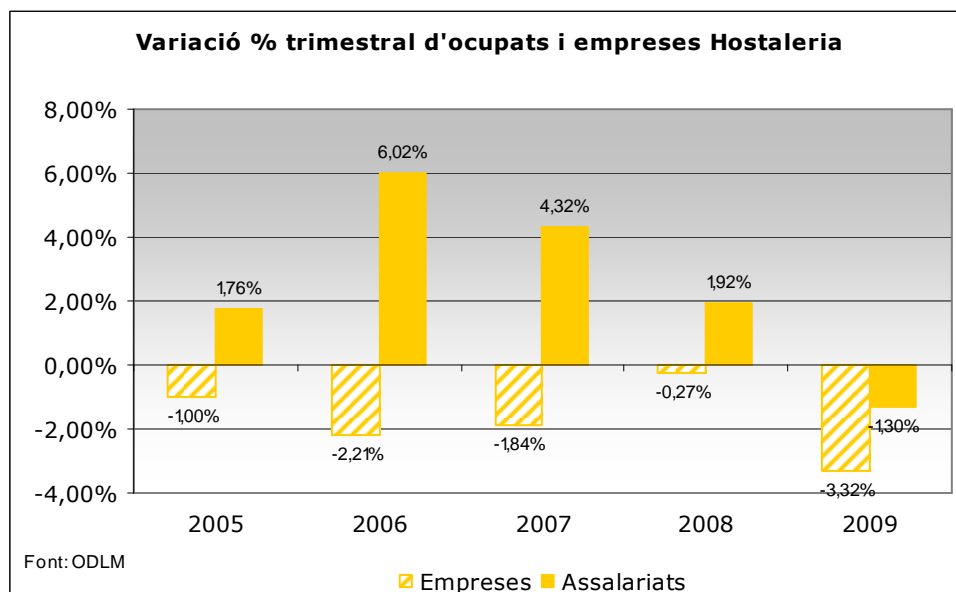
La taula 1 ens permet copsar, a la vegada, la importància de cada divisió econòmica. Així, veiem que els Serveis de menjar i beguda ocupen el 7,63% dels assalariats de la comarca i el 63,83% de les activitats turístiques. Suposen també el 10,53% dels centres cotitzants de la comarca i el 84,84% de les activitats turístiques.

En el gràfic següent podem veure l'evolució concreta de la secció econòmica de l'Hostaleria. Com és evident, i ja hem comentat en documents anteriors, es veu clarament l'estacionalitat de l'activitat del sector; en èpoques pre-estivals i estivals, períodes coincidents amb els segons i tercers trimestres de l'any, l'augment de l'ocupació i de centres cotitzants es fa evident, com també ho és l'augment de les contractacions i el descens de l'atur.

² Secció Hostaleria: conformada per les divisions econòmiques 55-Serveis d'allotjament i 56-Serveis de menjar i begudes. Recordem que en aquest document s'analitzen les activitats 55, 56 i 79 (Agències de viatges i operadors turístics) que són divisions econòmiques amb una clara vinculació amb el turisme. Adoptem la nomenclatura *Activitats turístiques* per fer referència a aquestes tres activitats conjuntament i *Hostaleria* quan ens referim a les activitats 55 i 56 plegades.

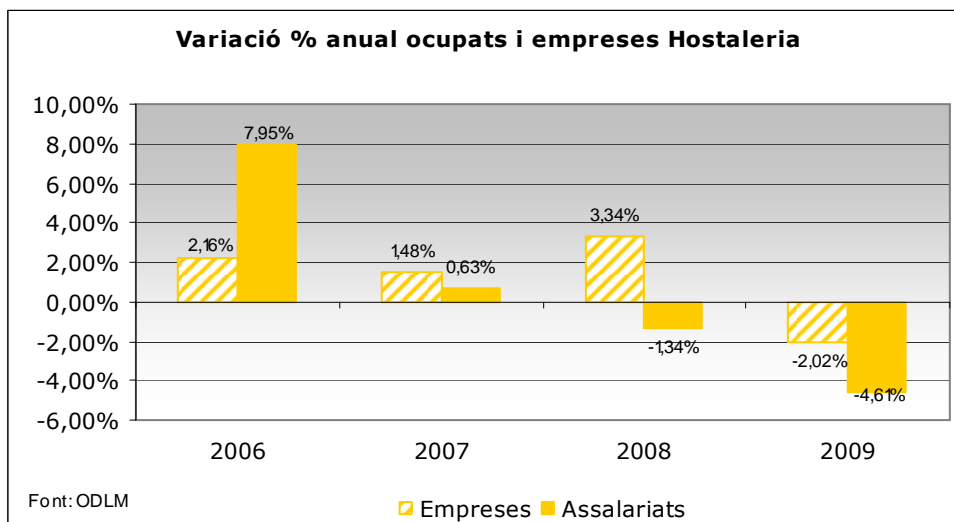


De les tres divisions econòmiques que considerem, la que més ha incrementat el nombre d'ocupats respecte el segon trimestre de l'any és la dels *Serveis de menjar i begudes* (+4,15%), malgrat que el nombre de centres ha disminuït (-3,61%). En el cas dels *Serveis d'allotjament* s'ha reduït tant el nombre de centres (-1,14%) com, sobretot, el nombre d'ocupats (-10,56%). L'activitat de les *agències de viatges i operadors turístics* es manté com el trimestre passat, amb un gairebé inapreciable increment en el nombre d'ocupats. Quan analitzem però les divisions 55 i 56 conjuntament, és a dir, la secció *Hostaleria* veiem que aquest trimestre l'evolució respecte de l'anterior és negativa; cau tant el nombre d'empreses (-3,32%), que de fet és habitual en aquest trimestre, com el nombre d'ocupats (-1,3%), cosa que es produeix per primera vegada en els darrers cinc anys.

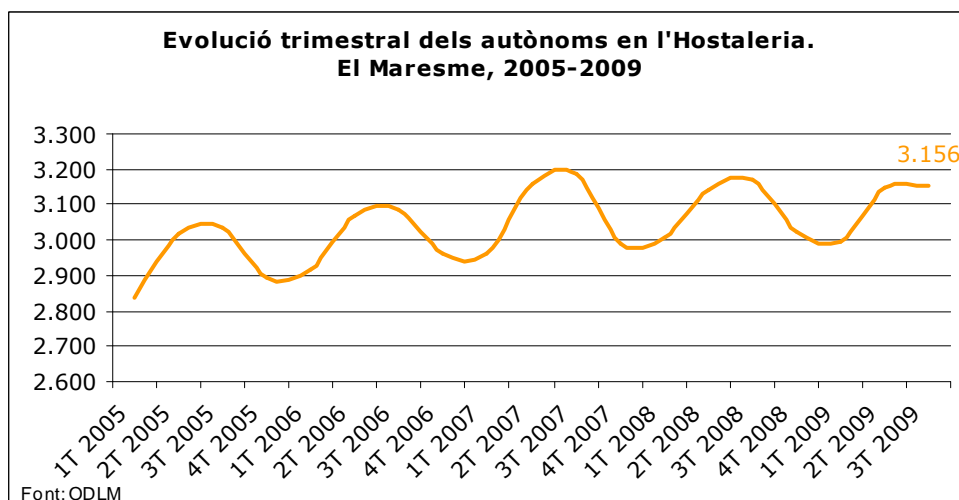




Les variacions anuals, per la seva banda, i tot i no ser dades directament comparables pel canvi en la Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques, mostren també una evolució negativa i més negativa que la registrada un any abans. En un any el nombre de centres ha caigut un 2,02% i l'ocupació ho ha fet un considerable 4,61%, per sobre del descens experimentat un any abans (-1,34%).



El treball autònom, com ja hem comentat altres vegades, també es caracteritza per una certa estacionalitat. Aquest trimestre, com avançàvem, sembla que el seu nombre s'ha estabilitzat (+0,51%). Interanualment, es registra un descens gairebé imperceptible (-0,47%) si bé, és indicador del context econòmic actual.



Pel que fa les característiques estructurals del teixit empresarial de les *activitats turístiques* no hi ha canvis destacats. El 89,15% de les empreses de les *activitats turístiques* són



microempreses, percentatge que puja fins el 93,76% en el cas dels *Serveis de menjar i begudes*. En el cas d'*agències de viatges i operadors turístics* el percentatge de microempreses també és elevat, del 80,36%. En el cas del *serveis d'allotjament* la proporció d'aquestes empreses és menor, molt lligat a la naturalesa d'aquestes empreses. Per tant, malgrat les variacions experimentades les característiques estructurals de les empreses del sector es mantenen igual com els períodes anteriors.

**T.3 Afiliacions i comptes de cotització segons grandària del centre de cotització
3r trimestre 2009**

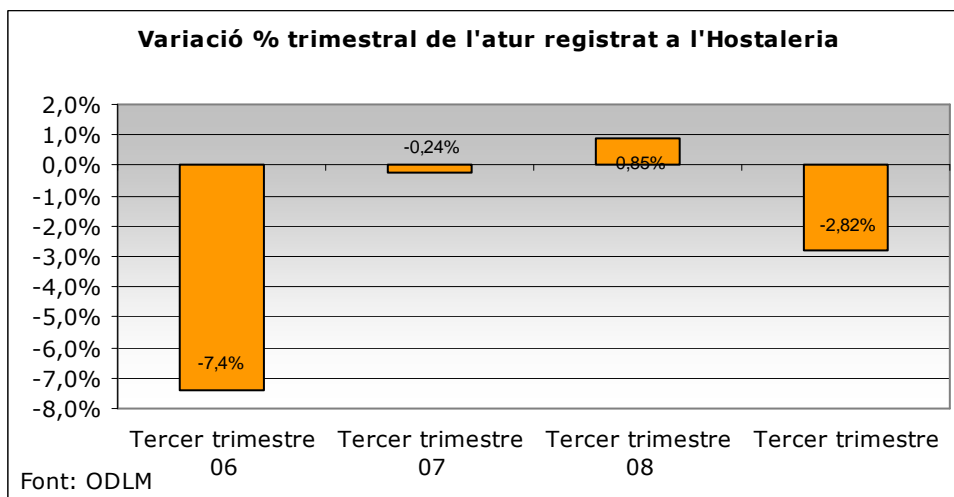
Tram d'assalariats	I - HOSTALERIA				79-Agències de viatges i operadors turístics		Grandària empresa
	55-Serveis d'allotjament		56-Serveis de menjar i begudes		Afiliats	Empreses	
	Afiliats	Empreses	Afiliats	Empreses			
1-5	153	75	2.243	1042	78	39	Microempresa
6-10	209	25	1.182	160	47	6	
11-25	409	21	911	59	106	7	Empresa petita
26-30	257	9	193	7	55	2	
31-50	1.000	25	238	6	31	1	
51-100	1.036	16	278	5	79	1	Empresa mitjana
101-250	248	2			0	0	
251-500	0	0	827	2	0	0	Empresa gran
501-750	0	0	672	1	0	0	
Total	3.312	173	6.544	1.282	396	56	

Font: elaboració Observatori Desenvolupament Local del Maresme a partir del Dpt. de Treball

Atur registrat

L'atur registrat és una altra variable indicadora de l'estat en què es troba el mercat de treball. Al llarg d'aquest any 2009 no ha fet que augmentar un mes rere l'altre, amb alguna excepció.

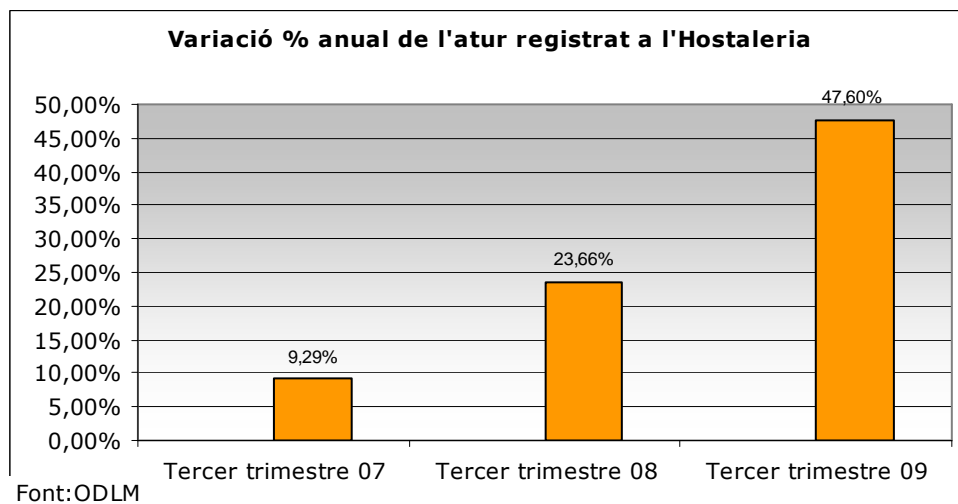
En el cas concret de les *activitats turístiques* aquest ha estat un nou trimestre amb descensos en la desocupació, tant si ens referim a les activitats de l'*Hostaleria* com a les *Agències de viatges i operadors turístics*.





En el cas de l'hostaleria l'atur registrat ha tornat a disminuir, tal i com observem en el gràfic anterior. Aquest cop el descens és d'un 2,82%, una disminució molt menys eixerida que la registrada el segon trimestre de l'any respecte el primer (-13,89%), cosa que ja acostuma a ser així.

En el gràfic que segueix podem veure quina ha estat l'evolució respecte el mateix trimestre de l'any anterior, comparativa que ens permet observar quin impacte ha tingut el context econòmic actual sobre el mercat de treball. L'augment de l'atur respecte un any abans és molt important, del 47,60%. Aquest creixement és doncs molt més intens que el registrat un any abans (23,66%) i menor que el registrat el trimestre passat, la qual cosa indicaria que l'augment de la desocupació es desaccelera.



Contractació laboral

Aquesta variable, bo i no ser molt robusta, ens serveix per veure l'evolució a grans trets i dibuixar tendències. Així, en el gràfic següent, podem observar com la contractació en l'hostaleria segueix estant molt influenciada per la forta estacionalitat de l'activitat del sector i que la línia tendencial és a la baixa.

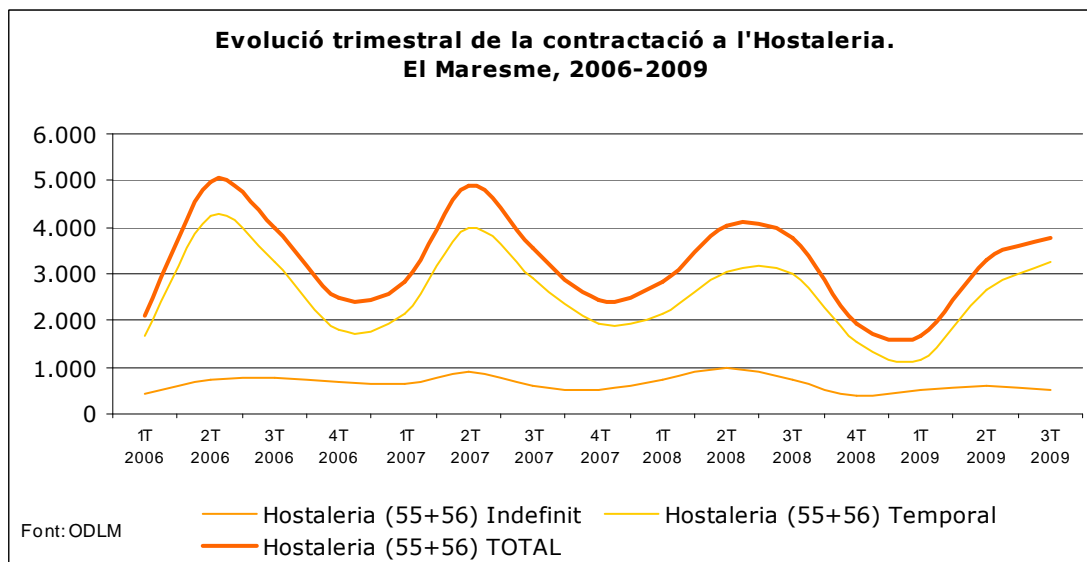
Les línies evolutives són, de fet, les oposades a aquelles que dibuixen les de l'atur registrat. És a dir, quan l'atur disminueix la contractació augmenta. De tota manera, no podem establir relacions directes i exactes entre ambdues variables per aspectes metodològics diversos.

Aquest trimestre la contractació ha augmentat en l'hostaleria en menor mesura que ho va fer el trimestre passat. L'increment ha estat del 14,90%, creixement basat en la contractació temporal, la qual ha augmentat un 21,91% mentre que la contractació indefinida cau un 15,35%.

L'impacte de la crisi es fa molt palès en les dades interanuals; la contractació es manté pràcticament en les xifres d'un any abans en experimentar un lleu increment del 0,53%.



Altra vegada el signe positiu en la contractació el devem a la contractació temporal, tipus de contractació que augmenta un 7,89%, mentre que la contractació indefinida disminueix un important 29,38%.



Conclusió

Definitivament doncs, tot i que aquest trimestre el subsector de les activitats turístiques ha tingut un comportament prou positiu, l'evolució anual indica que l'actual crisi global ha impactat de manera important en el sector turístic provocant la pèrdua d'ocupació, augments en la desocupació i una certa tendència a la baixa de la contractació.